

87. Rus toplumunda aşk ve sevgi konsepti

Hanife ERDOĞAN YAŞARSOY¹

APA: Erdoğan Yaşarsoy, H. (2023). Rus toplumunda aşk ve sevgi konsepti. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 1440-1446. DOI: 10.29000/rumelide.1369174.

Öz

Aşk ve sevgi tezahürü her kültürde farklılık göstermekle birlikte ilahi aşk ve dünyevi aşk ayrımı evrensel bir kimliğe sahiptir. Rus kültüründe ise aşk ve sevgi anlayışı ilahi ve dünyevi aşk, gerçek ve yalan aşk, yasal olan ve olmayan aşk şeklinde kategorize edilmektedir. Bununla birlikte sevgi; kardeş sevgisi, vatan sevgisi gibi türlere ayrılmıştır. Bu çalışmada Rus kültürü bağlamında genel itibarıyla aşk ve sevgi konseptinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle kuramsal çerçevede Rus kaynakları temelinde konsept terimi ele alınmıştır. Uygulamalı kısımda ise deyim ve atasözleri incelenerek Rus dil dünya görüşünde aşk ve sevgi konsepti ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda Rus zihniyetinde sevginin içeriğinde mutluluk olmakla birlikte daha çok acı, ıstırap, yıkım olduğu sonucuna varılmıştır. Hıristiyan fikirleri doğrultusunda Tanrı'nın karşılığının aşk olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca sevgi ışıkla ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte fazla sevmenin aklın önüne geçtiği düşüncesi deyimlerde yansıma bulmuştur. Rusça atasözleri ve deyimler sözlüğünün tarandığı bu çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Konsept, aşk, sevgi, Rus kültürü, Rusça

The concept of love and affection in Russian society

Abstract

Although the manifestation of love and affection differs in every culture, the distinction between divine love and earthly love has a universal identity. In Russian culture, the understanding of love and affection is categorized as divine and earthly love, true and false love, legal and illegal love. However, love; it is divided into types such as brotherly love, patriotism. In this study, it is aimed to examine the concept of love and affection in the context of Russian culture. For this purpose, firstly, the concept was discussed on the basis of Russian sources in the theoretical framework. In the practical part, idioms and proverbs were examined and the concept of love and affection in the Russian language worldview was discussed. As a result of the study, it was concluded that in the Russian mentality, although there is happiness in the content of love, there is more pain, suffering and destruction. In line with Christian ideas, it was stated that God's equivalent is love. Additionally, Also, love has been associated with light. Besides, the idea that loving too much gets ahead of the mind is reflected in idioms. In this study, in which the dictionary of Russian proverbs and idioms was examined, descriptive analysis method was used.

Keywords: Concept, love, affection, Russian culture, Russian

¹ Öğr. Gör. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu (Kastamonu, Türkiye), h.erdogan@kastamonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2760-765X [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 12.08.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369174]

1. Giriş

Aşk ve sevgi anlayışı her kültürde farklılık göstermekle birlikte, genel itibarıyla aşk; ilahi aşk ve dünyevi aşk olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Konumuz kapsamında çalışmanın ilgi alanı Rus kültüründe sevgi ve aşk konseptidir. Araştırmacıların çoğu Rus kültüründe manevi ve ahlaki değerler sisteminin Hıristiyan fikirleri doğrultusunda oluştuğunu ve temel esaslarından birinin Tanrı aşkı olduğu konusunda hem fikirlerdir (Dmitriyeva-Lintovskaya, 2016: 44-45). Bu bağlamda Rus kültüründe Tanrı aşkının dünyevi aşktan önce geldiğini söylemek mümkündür.

Aşk ve sevgi anlamına gelen любовь (lyubov) sözcüğü D. N. Uşakov'un Rusça Açıklamalı Sözlüğü'nde şöyle tanımlanmıştır:

- 1.Ortak bir çıkara, ideallere dayanan bağlılık duygusu. Kişinin, gücünü ortak bir amaç için kullanma isteğidir.
2. Yakın akrabalık, arkadaşlık, yoldaşlık vb. ilişkilerinden dolayı birine karşı duyulan bağlılık, eğilim duygusu (Uşakov, 1934-1940: 108).

S. İ. Ojegov ise Rusça Sözlük'te sevgiyi şöyle ifade etmiştir:

1. Özverili, samimi şefkat duygusu.
2. Herhangi bir şeye eğilim, yatkınlık (Ojegov, 2006: 440). Her iki sözlükte verilen açıklamada aşkın öz suyunun bağlılık, eğilim ve yatkınlık duygusu olduğu görülmüştür. Ayrıca bu sözlüklerin sevgi, aşk tanımlamalarında Tanrı aşkına yer verilmediği tespit edilmiştir.

Rus kültüründe aşk genellikle acı ve yıkımla ilişkilendirilmiştir. Bilindiği üzere ıstırap ve devinim ilahi olanla dünyevi olanın kaynaşmasının sembolleridir (Kojevnikova-Varfolomeyeva, 2022: 48). Bu bilgi doğrultusunda aşkın sadece mutluluk ve heyecan olarak algılanmadığı, içerisinde melankoli, üzüntü ve enkazların da bulunduğu derin ve geniş bir kavram olduğu ileri sürülmüştür. Çalışmamızın odak noktası olan Rus kültüründeki sevgi konseptini incelemeye önce kuramsal çerçevede Rus bilim dünyasında konseptin ne anlama geldiği ve neyi ifade ettiği irdelenmiştir. Akabinde Rus zihniyetindeki sevgi konseptini incelemek amacıyla sevgiye dair Rusça atasözleri ve deyimleri ele alınmıştır. Sevgiye ait atasözlerinin araştırılmasında temel kaynak olarak kabul edilen V. A. Dal'ın Rus Halkının Atasözleri (Пословицы русского народа) ve yine V. A. Dal'ın 1000 Rusça Atasözleri Sözlüğü (1000 русских пословиц и поговорок); deyimlerin incelenmesinde ise A. K. Biriş, V. N. Mokienko, L. İ. Stepanova Rusça Eşanlamlı Deyimler Sözlüğü (Словарь фразеологических синонимов русского языка) ve A. İ. Molotkov Rusça Deyimler Sözlüğü (Фразеологический словарь русского языка) kullanılmıştır.

Bu çalışma Rus zihniyetinde ve Rus dil dünya görüşünde sevgi- aşk konseptinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Rusça deyim ve atasözlerinden yola çıkarak Rus kültüründe sevgi- aşk konseptinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmanın Türk dilbilim literatürüne katkı sunması beklenmektedir.

2. Rus bilim dünyasında konsept

Konsept, 20. yüzyıl felsefesinin ve biliminin açıklamaya çalıştığı bir kavramdır. Bu açıklama gayreti, özellikle bu dönemin vasfı olan bilinci özgür kılmayan her şeyin üstesinden gelmek ve incelemek amacıyla bilincin tam özüne nüfuz etme fikrinden kaynaklanmaktadır. Bu görev kısmen felsefe, kültürbilim, psikoloji ve dilbilimin birçok dalı tarafından ortaya koyulmaktadır. Bakış açısına bağlı olarak bu terimin içeriği farklı şekilde doldurulabilir. Bununla birlikte tüm bakış açıları belli bir değişme de indirgenebilir. Konsept, kültürel olarak belirli bir temeli olan bir anlam kuantumudur

(Krasavskiy, 2001; aktaran Zotova, 2015: 69). Dilbilim sınırları içerisinde konsept, bilimsel akıma ve araştırmacıya bağlı olarak çok anlamlı bir biçimde tanımlanabilir. Çalışmamız çerçevesinde konsepti “dünyanın biliş sürecini, insan faaliyetlerinin sonuçlarını, dünya üzerine deneyim ve bilgi birikimini yansıtan, bilgiyi depolayan çok boyutlu zihinsel bir yapıdır.” şeklinde anlamaktayız (Krasavskiy, 2001; aktaran Zotova, 2015: 69). Konseptin temelinde deneyim ve bilgi birikiminin havuz oluşturduğu bir kültürel pıhtı yer almaktadır.

Konsept, kültürdilbilimin en önde gelen terimlerinden biridir. Konsept terimi 90’lı yılların başından beri dilbilim literatüründe aktif olarak kullanılmakla birlikte çeşitli bilim dallarında da kullanımı yaygınlaşmıştır. Kavram anlamına gelen Latince *conceptus* sözcüğünden gelen (Litneva-Oblasova 2016: 62) konsept terimi Rusya’da ilk kez 1928 yılında S. A. Askoldov-Alekseyev tarafından kullanılmıştır (Popova-Sternin, 2007: 21).

Konsept karmaşık bir terimdir. Bir yandan kavramın yapısına ait olan her şeyin ona ait olduğu düşünülürken; diğer yandan konseptin yapısına onu kültür olgusu yapan her şeyin dâhil olduğu varsayılmaktadır (Stepanov, 2004: 43). Konsept nesnel gerçeklik ile öznel düşüncenin bir arada olmasıdır (Syue, 2020: 41). Bu bağlamda konsept, kavramdan daha geniş ve genel bir olgudur.

Konsept bir kişinin kültürel değerlerinin yaratıcısı değil, sıradan bir kişinin kültüre kendisinin girdiği ve bazı durumlarda onu etkilediği bir şeydir. Bir başka deyişle, “Konsept, bir kişinin zihinsel dünyasında kültürün ana hücreleridir” (Stepanov, 2004: 43). S. G. Vorkaçev’e göre ise konsept, “Uygun düşen sözcüksel ve anlamsal paradigmayı oluşturan bir dizi dilsel gerçekleştirmelerle anlatım planında gösterilen kültürel olarak belirli, söze dökülmüş bir anlamdır” (Vorkaçev, 2004: 36). V. İ. Karasik ise konsepti, “direkt ya da dolaylı olarak içeriği gösteren ve geliştiren dilsel ve dilsel olmayan araçlar bütünü” olarak tanımlamıştır (Karasik, 2002: 91). Konseptte dair tüm bu açıklamaların ışığında dilde ve dil dışı olgularda kültürel birikimin vücut bulmuş hali diyebiliriz.

Çalışmamızın konusu olan sevgi konsepti ise içinde özel kültürel değerler barındırdığından temel konseptlerden biri olarak görülmektedir. Söz konusu konsept en ulvi manevi değerleri içermektedir (Osintseva, 2016: 66). Kültürel bir konsept olarak Yu. S. Stepanov sözlükte sevgiyi Rus manevi yaşamının serveti olarak tanımlamıştır. V. N. Toporov ise çalışmasında sevginin tezahürünün biçimleri temelinde incelemiştir (Solovyeva, 2008: 121). Sevgi konsepti güzellik ve maneviyat ile yakından ilintilidir (Solovyeva, 2008: 124). Rus kültüründe sevgi, huzuru, saflığı ve ulviyeti çağrıştırmaktadır.

Sevgi konsepti hayır, iyilik, sabır, merhamet, uysallık, alçakgönüllülük, bilgelik, ahlaklı olma, neşe, doğruluk, inanç, umut vb. konseptlerle bağlantılıdır (Dmitriyeva-Lintovskaya, 2016: 44). Sevgi, bünyesinde iyiliği, mutluluğu, uysallığı barındırmaktadır.

3. Rus kültüründe sevgi konsepti

Eski Slav dilinde sevgi konsepti iki türe ayrılmıştır: gerçek aşk, yalan aşk. Gerçek aşk, Tanrı’ya duyulan aşk şeklinde tanımlanırken; yalan aşk, günah görülen aynı zamanda diğer günahların da kaynağı olarak görülen dünyevi aşk biçiminde ifade edilmiştir (Syue, 2020: 42). Aşk iki kişi arasındaki bir bağdır. Eski Slav düşüncesinde yine bir başka sınıflandırmaya göre sevgi, aşk “caiz” ve “yasal olan” ile “dünyevi” ve “günah olan” olmak üzere ikiye bölünmüştür (Dmitriyeva-Lintovskaya, 2016: 48).

Söz konusu düşünce dildeki sözcüklere de yansımıştır. Caiz ve yasal olan anlamına gelen sevgi sözcüğünden türeyenler: birbirini sevmek anlamında kullanılan *любитъся* (*lyubitsya*); sevgili, sevilen

insan anlamında kullanılan *любленник* (lyublenik); sevgili, âşık anlamında kullanılan *любый* (lyubiy); birbirini seven âşık veya karı koca olan çift anlamında kullanılan *любовник* (lyubovnik) tir (Dmitriyeva-Lintovskaya, 2016: 48). *Любовник* (lyubovnik) sözcüğü Çağdaş Rusçada bugün sevgili, metres anlamında kullanılmaktadır.

Dünyevi ve günah dolu olan sevgiye ait sözcük birimler ise şunlardır: sefahat seven, sefahate düşkün anlamında kullanılan *любонеистовый* (lyuboneistoviy); flört etmek anlamına gelen *любовничать* (lyubovniçat); zina yapmak anlamına gelen *любодеть* (lyubodeyat); yine gayri resmi cinsel ilişki yani zina anlamına gelen *любодей* (lyubodey); şehvetli anlamına gelen *любосластный* (lyuboslastniy); zührevi hastalıklar anlamına gelen *любоэрастные болезни* (lyubostrastnie bolezni) (Vereşçagin, 2001; aktaran Dmitriyeva-Lintovskaya, 2016: 48). Sevgi anlamına gelen *Любовь* (lyubov) sözcüğünden türeyen bu isim, sıfat ve fiil biçiminde dilde kullanılan ifadeler olumlu ve olumsuz anlam özellikleri içermektedir.

Aşk sözcüğünün metaforik kullanımlarında örtük imgeler ortaya çıkmıştır:

1. Aşk nesnedir. Bu, sevgi sözcüğünün anlamını daha zengin ve somut yapmaktadır: büyük aşk (*большая любовь- bolşaya lyubov*), çok aşk (*много любви- mnogo lyubvi*), acı aşk (*горькая любовь- gorkaya lyubov*).
2. Aşk kişidir. En önemli duygulardan biri olarak sevgi konseptine insan imgesi verilmiştir. Örneğin; kurban aşk (*жертвенная любовь- jertvennaya lyubov*), dokunaklı aşk (*трогательная любовь- trogatelnaya lyubov*), her şeyi fetheden aşk (*всепобеждающая любовь- vsepobejdayuşaya lyubov*).
3. Aşk; ateştir, güneştir. Bu aşkın yoğunluğunu ifade etmektedir. Ateş gibi, güneş gibi aşk arzu dolu yoğun aşkı ifade etmektedir. Örneğin; aşkla yanmak (*сгорать от любви- sgorat ot lyubvi*), aşk tutkusu (*пыл любви- pıl lyubvi*), parlak aşk (*светлая любовь- svetlaya lyubov*), aşk alevlenir (*любовь вспыхивает- lyubov vsprihivaet*).
4. Aşk sıvıdır. Rusçada sevginin arzu ve endişe dolu hali dalga ve suyun kaynaması yoluyla ifade edilir. Örneğin: sıcak aşk (*горячая любовь- goryaşaya lyubov*), aşkın yükselmesi (*прилив любви- priliv lyubvi*), tarif edilemez aşk (*неисскаемая любовь- neisskaemaya lyubov*).
5. Sevgi bitkidir. Bu geştalt, bitkinin büyüme süreciyle ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bu imge bir bitki yetiştirmek gibi sevgi yeteneğinin geliştirilebileceğini gösterir. Örneğin; aşk çiçek açtı (*любовь цвела- lyubov tsvela*), aşkın meyvesi (*плод любви- plod lyubvi*), çocuklara sevgiyi aşılamak (*воспитать в детях любовь- vospitat v detyah lyubov*) (Syue, 2020: 43). Aşka ve sevgiye dair bu metaforik kullanımlar aşkı ve sevgiyi somutlaştırmıştır.

Rus toplumunda aşka ve sevgiye ciddi bir yaklaşım sergilenmiştir. Konunun önemi “Aşk patates değildir” (*любовь не картошка- lyubov ne kartoška*) söylemiyle vurgulanmıştır (Boldareva, 2015: 142). Aynı şekilde Rus atasözlerine bakıldığında sevginin, aşkın ciddi ve farklı türlerinin olduğunu görmek mümkündür. Bu çeşitlendirme söz varlığına şu şekilde yansımıştır:

Kardeş sevgisi: “Kardeş sevgisi taş duvarlardan daha kalındır; kardeş sevgisi bir Hıristiyan birliğidir” (*братская любовь пуще каменных стен; любовь братская — союз христианский; bratskaya lyubov puşçe kamennih sten; lyubov bratskaya- soyuz hristianskih*) (Gofman, 2022: 30).

Vatan sevgisi: “Her kuş yuvasını sever”; “Vatan sevgisi ölümden daha güçlüdür” (*всякая птица своё гнездо любит; любовь к Родине сильнее смерти – vsyakaya ptitsa svoe gnezdo lyubit; lyubov k Rodine silnee smerti*) (Gofman, 2022: 31).

Rus atasözlerinde aile hayatının istikrarı için maddi zenginliğin önemine de dikkat çekilmiştir: “Koca karısını sağlıklı; erkek kardeş, kız kardeşini zengin sever. Koca eşini sağlıklı, damat gelini zengin sever”

(муж любит жену здоровую, а брат сестру — богатую; муж любит жену здоровую, а жених невесту — богатую- muj lyubit jenu zdorovuyu, a brat sestru- bogatuyu)(Gofman, 2022: 32).

Sevgiye, aşka dair atasözlerine bakıldığında aşkın sadece mutluluktan ibaret olmadığı tespit edilmiştir. Aşkın beraberinde mutsuzluk getirdiği şu atasözlerinde ifade edilmiştir: “Kuru aşk (platonik) sadece yok eder” (Сухая любовь (платоническая) только крушит- Suhaya lyubov (platoničeskaya) tolko kruşit) (Dal, 2008: 533); “Sevginin olduğu yerde saldırı vardır. Sevdiğin zaman yanarsın” (Где любовь, там и напасть. Полюбив, нагорюешься- Gde lyubov, tam i napast) (Dal, 2008: 534); “Deniz kenarında keder, aşka iki katı” (У моря горе, у любви вдвое- U morya gore, u lyubvi vdvoe); “Sevmemek elde değil ama üzülmemek de mümkün değil” (Нельзя не любить, да нельзя и не тужить- Nelzya ne lyubit, da nelzya i ne tujit) (Dal, 2008: 534); “Kedinin yağı sevdiği gibi sever. Seversin ama mahvedersin” (Любит, как кот сало. И любишь, да губишь- Lyubit, kak kot salo. İ lyubiş, da gubiş) (Dal, 2008: 536); “Sevmek başkasının kederini taşır; sevmek değil kendini ezmek demektir” (Любить- чужое горе носит; не любить-свое сокрушить!- Lyubit- çujoe gore nosit; ne lyubit- svoe sokruşit!) (Dal, 2008: 536). Benzer bir şekilde Türk toplumunda da sevginin salt mutluluktan ibaret olmadığı “Gülü seven dikenine katlanır” atasözüyle formüle edilmiştir. Ayrıca Türk dil dünya görüşünde âşık kişinin gönlünün yaralı olduğu düşüncesi vardır ve bu, “Aşk ağlatır, dert söyler” atasözüyle ifade edilmiştir.

Rus toplumunda aşkın ebedi ve ilahi yönü de vurgulanmıştır. “Sevginin olduğu yerde Tanrı vardır. Tanrı aşktır” (Где любовь, тут и Бог. Бог любовь- Gde lyubov, tut i Bog. Bog lyubov) (Dal, 2008: 532) atasözüyle sevginin ilahi yönüne dikkat çekilmiştir. Aşkın her şeyden önemli olduğu, “Aşkın karşısında hiçbir değer yoktur” (Нет ценности супротив любви- Net tsennosti suprotiv lyubvi) (Dal, 2008: 532) atasözüyle vurgulanmıştır. Aşkın sonsuz olduğu ise, “Aşk bir halkadır ve halkanın sonu yoktur” (Любовь - кольцо, а у кольца нет конца- Lyubov- koltso, a u koltsa net kontsa) (Dal, 2008: 533) ifadesiyle belirtilmiştir. Türk toplumunda da aşk ve sevgi, tüm olgulardan önce gelmektedir. “İki gönül bir olunca samanlık seyran olur” atasözü bu düşüncüyü kanıtlamaktadır.

Sevginin, aşkın görmek eylemiyle ve göz organıyla yakından ilişkisi dikkat çekmektedir. Türkçemizde yer alan “Aşkın gözü kördür” atasözüyle birebir aynı olan “Aşkın gözü kördür. Aşk hiçbir şey görmez” (Любовь слепа. Любовь ни зги не видит- Lyubov slepa. Lyubov ni zgi ne vidit) bunlardan biridir. “Aşk gözlerde başlar. Gözlerle âşık olunur” (Любовь начинается с глаз. Глазами влюбятся- Lyubov naçinaetsya s glaz. Glazami vlyublyatsya) (Dal, 2008: 532) atasözlerinde aşkın aklın önüne geçtiği ve aşkın gözlerde başladığı vurgulanmıştır. Yine, “Kişinin sevdiği herkesten daha tatlıdır” (Милее всего, кто любит кого- Milee vsego, kto lyubit kogo) (Dal, 2008: 532) atasözü Türkçedeki “Gönül kimi severse güzel odur” ifadesiyle benzerlik taşımaktadır.

Birine sınırlıklam âşık olmak, çok sevmek anlamında, “Suratıma kurum yapışmış gibi âşık oldum” (Влюбился, как сажа в рожу вlepился- Vlyubilsya kak saja v roju vlepilsya); “Bir farenin kutuya düşmesi gibi âşık oldum” (Влюбился, как мышь в короб ввалился- Vlyubilsya, kak miş v korob vvalilsya) (Dal, 2010: 24) atasözleri kullanılır. Sevgiye dair Rusça atasözlerine genel olarak değerlendirildiğinde aşkın sınırı olmadığı, mutluluk getirmekle birlikte mutsuzluk getirdiği de, aşkın mantığa yenik düştüğü çıkarımı yapılabilir.

Rusça Deyimler Sözlüğüne bakıldığında sevilen biri için kullanılan, birini çok sevmek anlamında kullanılan deyimler olarak sınıflandırılabilir. Sevilen biri için kullanılan deyimler:

Sadece penceredeki ışık (Только и свету в окне (в окошке) что- Tolko i svetu v okne (v okoşke) çto)

Sadece bir mumda balmumu (Только и воску в свечке что- Tolko i vosku v sveçke çto)

Göze barut gibi (как порох (как порошинка) в глазу- kak poroh (kak poroşinka) v glazu)

Parlak şahin (сокол ясный (ненаглядный)- sokol yasny (nenaglyadny) (Biriş-Mokienko vd. 2009: 88)

Birini çok sevmek anlamında kullanılan deyimler:

Hafızasız olmak (Быть без памяти- Bit bez pamyati)

Akılsız olmak (быть без ума- bit bez uma)

Nefes almamak (Не надышаться- Ne nadişatsya) (Biriş-Mokienko vd. 2009: 88)

Sırlıklam âşık olmak (Влюбляться/ влюбиться по уши- Vlyublyatsya/ vlyubitsya po uşı) (Biriş-Mokienko vd., 2009: 146)

Kafasını kaybetmek (потерять голову- poteryat golovu) (Molotkov, 1986: 474)

Kalbini vermek (отдавать/ отдать сердце- otdavav/ otdat serdtse) (Biriş-Mokienko vd., 2009: 146).

Aşkı sevgisini itiraf etmek anlamında ise kalbini açmak (открывать сердце- otkrivat serdtse) (Molotkov, 1986: 303) deyimini kullanılmaktadır.

Birinin aşkı için zalim, bencil ve yıkıcı olması anlamında ise, “kurdun kırağı sevmesi gibi sevmek” (Любить как волк кобылу- Lyubit kak volk kobılu) (Biriş-Mokienko vd., 2009: 88) deyimini kullanılmaktadır. Sevgili ve metres anlamında ise ev arkadaşı (друг дома- drug doma), aile dostu (друг семьи- drug semi) (Biriş-Mokienko vd., 2009: 88) deyimleri kullanılmaktadır.

Sevgiye dair deyimler bazında çok sevmek akılsız olmakla ya da başını kaybetmekle ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte aşk ve sevgili ışıkla imgelelendirilmiştir.

4. Sonuç ve öneriler

Rus kültüründe sevgi ve aşk; gerçek aşk ve yalan aşk, ilahi aşk ve dünyevi aşk, yasal olan ve günah olan aşk şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bununla birlikte sevgi konsepti kendi içinde kardeş sevgisi, anne sevgisi vb. şeklinde kategorize edilebilir.

Sevgi, aşk konseptinin şekillenmesinde erken dönemlerden itibaren Hıristiyan fikirleri etkin olmuştur. Tanrı'nın aşk olduğu belirtilmiştir. Rus dil bilincinde sevgi konsepti duygusal, mistik, melankolik, acı bir deneyim olarak algılanmaktadır. Aşka ciddi bir yaklaşımın sergilendiği Rus kültüründe sevgi konsepti çerçevesinde uçarılığa ve laubaliliğe karşı çıkmıştır.

Rus kolektif bilincinde sevgi konsepti içeriğinde olumlu duygularla birlikte olumsuz duygular da barındırmaktadır. Sevgiye dair atasözleri ve deyimler temelinde sevginin mutlulukla birlikte acı ve üzüntü getirdiği, aşkın sonsuz oluşu, ilahi aşkın varlığı yargısına ulaşılmıştır. Çok sevmenin akıl ötesi bir olgu olduğu, başını kaybetmek (потерять голову- poteryat golovu), akılsız olmak (быть без ума- bit bez uma) deyimlerinde yansıma bulmuştur. Aynı zamanda sevginin sadece ebedi olarak değil gelip geçici bir duygu olduğu da sözcüklere yansımıştır.

Bu çalışmanın sonucunda aşk ve sevgi konusunu işleyen herhangi bir Rus Edebiyatı yazarının eserlerinden yola çıkarak söz konusu yazarın sevgi ve aşk konseptinin belirlendiği çalışmaların yapılması salık verilebilir. Bununla birlikte farklı dönemlerde yaşamış yazar veya şairlerin çalışmalarından esinlenerek sevgi konseptinin dönemselsel olarak nasıl ivme kazandığı ve değişim gösterdiğine dair karşılaştırmalı çalışmaların yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Birih, A.K., Mokienko, V. M. & Stepanova, L. İ. (2009). *Slovar Frazеologičeskikh Sinonimov Russkogo Yazıka*. Moskva: AST-PRESS.
- Boldareva, Y.O. (2015). Lyubov v russkoy yazıkovoy kartine mira. *İnnovatsionnaya nauka*, 10(1), 142-143.
- Dal, V. İ. (2008). *Poslovitsı russkogo naroda*. Moskva: AST.
- Dal, V. İ. (2010). *1000 russkih poslovits i pogovorok*. Moskva: RİPOL Klassik.
- Dmitriyeva, N. M. & Lintovskaya, Y. M. (2016). Etiçeskiy smisl kontseptı “Lyubov” v russkoy yazıkovoy kartine mira (na materiale slovarey XI-XIX vekov). *Vestnik Orenburgskogo gosudarstvennogo universiteta*, 7(195), 44-49.
- Gofman, T. V. (2022). Lyubov v russkoy yazıkovoy kartine mira (na primere analiza paremiy). *Vestnik Priamurskogo gosudarstvennogo universiteta im, Şolom-Aleyhema*, 2(47), 30-36.
- Karasik, V. İ. (2002). *Yazıkovoy krug: liçnost, kontsepti, diskurs*. Volgograd: Peremena.
- Kojevnikova, M. A. & Varfolomeyeva, N. S. (2022). Kontsept “Lyubov” v kartinah mira angliyskogo i russkogo yazıkovoy. *Vestnik Rossiyskogo Novogo Universiteta, Seriya: Çelovek v Sovremennom Mire*, 3, 45-54.
- Litneva, A. & Oblasova, Y. (2016). Konsept “Lyubov” v lirike poeta Zauralya L. V. Terebenina. İçinde 2016 Aktualnie voprosı razvitiya sovremennogo obşçestva sbornik nauçnih statey po materialam I. mejdunarodnoy nauçno- praktičeskiy konferentsii (ss.62-65), Perm: İP Sigitov T.M.
- Molotkov, A. İ. (1986). *Frazеologičeskiy slovar russkogo yazıka*. Moskva: Russkiy Yazık.
- Ojegov, S. İ. (2006). *Slovar Russkogo Yazıka*. Moskva: ONİKS Mir i Obrazovanie.
- Popova, Z. D. & Sternin, İ. A. (2007). *Kognitivnaya Lingvistika*. Moskva: AST Vostok Zapad.
- Solovyeva, T. V. (2008). “Konsept “lyubov” kak otrajenie individualnogo obraza mira (na materiale tvorçestva Konstantina Skvortsova)”. *Vestnik Çelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta*, 23, 121-125.
- Stepanov, Y.S. (2004). *Konstantı: Slovar russkoy kulturi*. Moskva: Akademiçeskiy proekt.
- Syue, B. (2020). “Analiz emotivnogo konseptı “lyubov” v russkom yazıke: lingvokulturoloğičeskiy aspekt”. *Kazanskaya nauka*, 4, 41-44.
- Uşakov, D. N. (1934-1940). *Tolkoviy Slovar Russkogo Yazıka (Cilt 2.)*. Moskva: Sov. Entsikl: OGİZ.
- Vorkaçev, S. G. (2004). *Şçastye kak lingvokulturniy konsept*. Moskva: Gnozis.
- Zotova, Y. (2015). “Konsept “lyubov” v russkom i angliyskom yazıkah”. *Mejdunarodnoy nauçno-issledovatel'skiy jurnal*, 6-2(37), 69-72.